

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LX

WARSZAWA 2012

NR 1

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Redaktor — Andrzej Klonder

Zastępcy Redaktora — Elżbieta Mazur, Martyna Milewska
Sekretarze Redakcji — Magdalena Bis, Ludmiła Paderewska

Członkowie Komitetu — Maria Bogucka, Jarosław Dumanowski,
Andrzej Janeczek, Leszek Kajzer, Jan Klápště,
Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Jerzy Kowalczyk,
Jerzy Kruppé, Maria Nietyksza, Raimo Pullat,
Janusz Sztetyło, Wojciech Szymański,
Andrzej Wyrobisz

Adres Redakcji:

00-140 Warszawa, Al. Solidarności (d. Świerczewskiego) 105

<http://www.iaepan.edu.pl/czasopisma/kwartalnik/index.html>

e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl

tel. 22 620 28 81 w. 146

Skład i łamanie:

Krzysztof Anuszewski, tel. 22 629 44 78

Druk: MATRIX, ul. Kielecka 35, Nowa Iwiczna, 05-500 Piaseczno

tel. 22 849 68 73

Nakład 550 egz. Arkuszy wydawniczych 14,25. Papier offset 80 g.

Oddano do składania w maju 2012 r., druk ukończono
w sierpniu 2012 r.

SOMMAIRE

ETUDES ET MATERIAUX

Maciej Talaga, <i>Cela vaut s'incliner même pour une épingle</i> . Les trouvailles des épingles datant du bas moyen âge et du début des temps modernes dans les fouilles au château de Puck	3
Marzena Liedke, Les legs des membres de l'église évangélique réformée en Grande Principauté de Lithuanie d'après les actes des synodes de province de Vilno dans les années 1611-1640	21
Bartłomiej Łyczak, Les cuillères, les sucreries et les cantates. Les cadeaux offerts à l'occasion des élections et la Nouvelle Année à Toruń et dans d'autres villes de la Prusse Royale au XVIII ^e siècle	33
Raimo Pullat, Les moyens de transport à Tallin au XVIII ^e siècle	49
Paweł Dettloff, Le bâtiment de la Commission Régionale à Olkusz. Exemple de la création et du fonctionnement des bâtiments gouvernementaux au Royaume de Congrès	55
Joanna Regina Kowalska, Les femmes et les oiseaux. La mode des plumes d'oiseaux sur les terres de Pologne dans les années 1865-1914	73
Ewa Doleżyńska-Sewerniak, La menuiserie des fenêtres des bâtiments anciens de la charnière des XIX ^e et XX ^e siècles à Olsztyn et dans les petites villes de la Warmie et de la Mazurie — esquisse de la typologie et des couleurs employées	89

COMMUNIQUÉS SCIENTIFIQUES

Michał Myśliński, Les chefs-d'œuvre des serruriers cracoviens au XIX ^e siècle	119
--	-----

REVUE DES RECHERCHES

Magdalena Bis, Wojciech Bis, Recherches archéologiques concernant le bas moyen âge et les temps modernes du terrain de la Mazovie dans les années 1989-2009	133
Stepan M. Szamin (С.М. Шамин), Les articles sur l'histoire de la culture matérielle dans la revue « Древняя Русь. Вопросы медиевистики » [L'Ancienne Ruthénie. Questions des études médiévales]	149

CRITIQUES, COMPTES RENDUS ET NOTES	153
(voir sommaire polonais)	

CHRONIQUE SCIENTIFIQUE

«Katowice dans la culture de la région limitrophe. Le rôle de la ville de Katowice dans la culture et la science», XI ^e Conférence scientifique de Katowice à l'occasion du 146 ^e anniversaire de l'octroi à la ville des droits de cité, les 14-15 septembre 2011 — Beata Nycz	161
XIII ^e Congrès International des études sur le XVIII ^e siècle, les 25-29 juillet 2011, à Graz, Autriche — Olga Miriam Przybyłowicz	164

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Maciej Talaga, <i>He that will not stoop for a pin will never be worth a pound</i> . Findings of medieval and early modern pins from excavations at castle site in Puck . . .	3
Marzena Liedke, Legacies of members of the Calvinist Church in the Grand Duchy of Lithuania in the documents of Vilnius synods from the years 1611–1640 . . .	21
Bartłomiej Łyczak, Gifts commemorating New Year and municipal elections in Toruń and other towns of Royal Prussia in the 18 th c.	33
Raimo Pullat, Means of transport in Tallinn in the 18 th c.	49
Paweł Dettloff, The building of the District Committee in Olkusz. An example of the constructing and functioning of government buildings in the Congress Kingdom of Poland	55
Joanna Regina Kowalska, Women and birds. The fashion for feathers in Poland in 1865–1914	73
Ewa Doleżyńska-Sewerniak, The window framing of buildings from the turn of the 20 th c. in Olsztyn and small towns of Warmia and Masuria — an outline of typology and colouring	89

COMMUNIQUES

Michał Myśliński, Cracow locksmiths' masterpieces from the 19 th c.	119
--	-----

RESEARCH SURVEY

Magdalena Bis, Wojciech Bis, Excavations of late mediaeval and Early modern sites in Mazovia in the years 1989–2009	133
Stepan M. Szamin (С.М. Шамин), Publications on the history of material culture in the journal “Древняя Русь. Вопросы медиевистики” [Old Rus. Issues in mediaeval studies]	149

REVIEWS	153
(ref. Polish contents)	

CHRONICLE

“Katowice in a borderland culture. The role of Katowice in culture and science”, a XI conference commemorating the 146 th anniversary of acquiring municipal rights by Katowice, Katowice, 14 th –15 th September 2011 — Beata Nycz	161
The 13 th International Congress of 18 th -century Studies, 25 th –29 th July 2011, Graz, Austria — Olga Miriam Przybyłowicz	164

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Maciej Talaga, <i>I po szpilkę warto się schylić</i> . Znaleźiska późnośredniowiecznych i wczesnonowożytnych szpilek z wykopalisk na zamku w Pucku	3
Marzena Liedke, Legaty członków Kościoła ewangelicko-reformowanego w Wielkim Księstwie Litewskim w aktach synodów prowincjonalnych wileńskich z lat 1611–1640	21
Bartłomiej Łyczak, Łyżki, morselki i kantaty. Osiemnastowieczne upominki na kierę i Nowy Rok w Toruniu i innych miastach Prus Królewskich	33
Raimo Pullat, Środki transportu w Tallinie w XVIII wieku	49
Paweł Dettloff, Gmach Komisji Obwodowej w Olkusz. Przykład powstawania i funkcjonowania gmachów rządowych w Królestwie Kongresowym	55
Joanna Regina Kowalska, Kobiety i ptaki. Moda na ptasie pióra na ziemiach polskich w latach 1865–1914	73
Ewa Doleżyńska-Sewerniak, Stolarka okienna zabytkowych budynków z przełomu XIX i XX wieku z Olsztyna i małych miast Warmii i Mazur — zarys typologii i kolorystyka	89

KOMUNIKATY NAUKOWE

Michał Myśliński, Majstersztyki ślusarzy krakowskich w wieku XIX	119
--	-----

PRZEGLĄD BADAŃ

Magdalena Bis, Wojciech Bis, Badania archeologiczne z zakresu późnego średniowiecza i nowożytności na Mazowszu w latach 1989–2009	133
Stepan M. Szamin, Publikacje z historii kultury materialnej na łamach czasopisma „Dawna Ruś. Problemy mediewistyki”	149

RECENZJE

Tomaszów Lubelski. Monografia miasta, red. Ryszard Szczygieł — Andrzej Wyrobisz	153
Joanna Paprocka-Gajek, Platery warszawskie w latach 1822–1914. Asortyment, odbiorca i obyczaj — Ryszard Bobrow	154
Tõnis Liibek, Fotograafikultuur Eestis 1839–1895 — Raimo Pullat	159

KRONIKA NAUKOWA

- „Katowice w kulturze pogranicza. Rola Katowic w kulturze i nauce”, XI Katowicka Konferencja Naukowa w 146. rocznicę nadania praw miejskich, Katowice, 14–15 września 2011 r. — Beata Nycz 161
13. Międzynarodowy Kongres Studiów nad XVIII stuleciem, 25–29 lipca 2011 r., Graz, Austria — Olga Miriam Przybyłowicz 164